

Stjepan Radić izveo je 8. prosinca pijanistički recital s djelima Chopina, Schumanna i Debussyja, te sa Chopinom, Lisztom i Debussyjem u bogatu dodatku. Chopinova *Fantazija u f-molu op. 49* zvučala je pomalo standardno, bez udubljenja, ali zato zablistao Schumannov *Karneval!* Ovdje je Radić prezentirao svo bogatstvo svoje tonske palete, tumačeći autorove misli istodobno briljantno i produbljeno. Izvanredno tonski gradirano izvedeno je i 12 Debussyjevih preludija.

Koncert *Komornog orkestra Moskva* bio je izveden u dvorani Pedagoškoga fakulteta, i zbog smještaja orkestra i zbog omogućavanja većem broju publike da prisustvuje. Nažalost, to posljednje se nije ostvarilo. Ne zna se u kojem je dijelu komorni orkestar bio bolji: u prvome gdje je tumačio Mozarta svježije i poletno (*Divertimento u D-duru*) i Sostakovičevu *Komornu simfoniju u c-molu* izvanrednom snagom, ili u drugome dijelu, kad je veoma efektno odsvirana Brittenova *Sinfonia semplice op. 4* i zaključeno sa Stravinskoga *Koncertom u D-duru*, te nadopunjeno čak s pet dodataka.

Koncertnu sezonu obogatio je i nastup *Opernog orkestra Hrvatskoga narodnog kazališta* sa simfonijskim koncertom 17. prosinca 1980. Pod ravnanjem *Zeljka Milera* orkestar je izveo Mozartovu uvertiru za operu *Don Giovanni*, *Balkanofoniju* J. Stolcera Slavonskog, uvertiru za operu *Striženo košeno* K. Baranovića i uz suradnju soprana *Olge Vulić* motet za sopran i orkestar *Exsultate, iubilate KV 165* W. A. Mozarta. Operni orkestar HNK Osijek, doduše, brojčano je slab, pa se to neizbježno osjetilo i u koncertu, ali je program pomno izučen. Olga Vulić, inače suradnica Collegiuma pro musica sacra, i ovom je prilikom pokazala svoje sposobnosti u specifičnom mozartovskom muziciranju.

Na »Dan osječkoga kazališta«, 7. prosinca, *Opera HNK Osijek* pripremila je premijeru musicala *Guslač na krovu* u režiji Vlade Štefančića i uz dirigentsko vodstvo *Zeljka Milera*. Glavne su uloge s uspjehom tumačili Gita Šerman-Kopljar i Almas Tudaković.

»Dani hrvatske glazbe«, lani nekako zapostavljeni u Osijeku, ponovo su obilježeni u prosincu 1980. U Muzičkoj školi »Franjo Kuhač« nastupili su na koncertu s djelima hrvatskih skladatelja 18. prosinca učeniци te škole i studenti podružnog odjeljenja Muzičke akademije u Zagrebu: Mirna Šipić, Sanja Stojković, Biljana Urban, Vladimir Babin, Igor Stojanović, Helena Janson, Damir Šenk, Tatjana Hincak, Irena Rainer, Zlatko Knezović i Branko Radičanin.

A. R.

KONCERTNI ŽIVOT U SUBOTICI U SEZONI 79/80.

Koncertna sezona ozbiljne glazbe počela je 3. IX. u dvorani muzičke škole nastupom Tibora Kutija iz Zagreba. Kutij je poznat kao majstor na starim instrumentima, koji svira u nekoliko sastava. Svojim nastupom u Subotici dao je solistički koncert na violi da gamba i na violončelu. Izvodio je djela iz razdoblja prije klasičara, S. Ganassija, T. Hymea, C. F. Abela, Anonimusa i J. S. Bacha. 5. IX u koncertnoj dvorani Stare gradske kuće nastupili su subotički umjetnici u komornom muziciranju. Komorni orkestar formiran je zaslugom violinskog braćnog para Pekar iz Subotice. Orkestar je od svoga osnutka imao nekoliko nastupa u Vojvodini i izvan nje, i već je stekao zapaženo ime. Pred brojnom publikom, izveli su djela K. Stamitza, *Gudački kvartet op. 4 br. 4*, A. Dvořaka *Gudački kvartet op. 96* i Mozartov *Kvintet br. 6*.

Koncem rujna, na proštenju franjevačke crkve mladi orguljaš iz Sombora Miloš Lalošević dao je koncert na orguljama. Svirao je Cabanillesa, Frescobaldija, Buxtehudea, Daquina, Pachelbela, Bacha, Liszta i Duboisa.

Sredinom listopada u okviru »muzičkih dana« koncertirali su razni solisti i sastavi. Među prvima nastupili su Prizrenka Petković i Đuro Rajković iz Novog Sada. Sopranistica Prizrenka Petković izvela je

razne autore pod nazivom »Četiri vijeka vokalne glazbe«. Solisticu je pratio na klaviru docent umjetničke akademije Đuro Rajković. U nastavku muzičkih dana slušali smo Igora Politowskog iz SSSR-a uz pratnju Jevgenija Epštajna. Program je bio sljedeći: *Weber sonata br. 6 u C-duru*. Beethoven *Sonata br. 1. u D-duru*, J. S. Bach *Chaconia*, Babadžajan *Sonata za violinu i klavir* i četiri Paganinijeve *sonate za violinu i klavir* (a-mol, C-dur, a-mol i E-dur). Jedan od privlačnih koncerata u muzičkim danima bio je koncert na klaviru Marije Basch iz Subotice. Ona je svirala Schumannovu *Sonatu op. 22 u g-molu*, *II sonatu od Prokofjeva*, *Sonatu op. 4*. Josipa Slavonskog i *Danteovu sonatu* od F. Liszta. Subotička filharmonija se također uključila u muzičke dane nastupom u dvorani stare gradske kuće. Nastupila je s dirigentom Dragoslavom Mitrovićem iz Sombora i s flautisticama Sonjom Antunić i Radmilom Rakić, izvevši djela Beethovena i Cimarose, *Egmont* (uvertiru), *Koncert za dvije flaute i orkestar i I. simfoniju u C-duru op. 21*. Završetak muzičkih dana bio je u velikoj dvorani stare gimnazije gdje je komorni zbor Pro musica iz Subotice reproducirao Lottija, Palestrinu, Vecchija, Buxtehudea i Vivaldija. Zbor je pjevao pod ravnanjem Gabrijele Egetó. U listopadu gostovala je opera iz Novog Sada. Novosađani su izveli operu Ota Nikolaja *Vesele žene Windzorske*. Dirigent je bio Miodrag Janovski. Koncem listopada koncertirao je muški zbor Valentin Vodnik iz Dolina (Italija). Daljnji nastup na koncertnom podiju imao je ansambl za staru muziku i sopranistica Ildiko Komjathy iz Subotice. Program se sastojao isključivo od starih autora kao što su Machault, Gervaise, L. de Moy, J. Richafort, P. Peuperl, J. Paisible i Praetorius. Sopranisticu su pratili stari instrumenti: lauta, krumhorn, dulcijan i tarogato. 21. 11. subotički komorni orkestar izveo je Correllijev *Concerto grosso op. 6 br. 8. u g-molu*, Haydnov *Koncert za violinu i gudače u C-duru* i Brittenovu *Simple simfoniju*. Koncertni majstor je bio Tibor Pekar, a solistica Fern Rašković na violini (Beograd).

Početkom prosinca subotički pijanist Matija Molcer priredio je Mozartovu večer. Na koncertu izvedena je *Es-dur sonata KV 282*, *B-dur sonata KV 570*, *A-dur sonata KV 331*, i *a-mol sonata KV 310*. U istom razdoblju gostovala je iz Hannovera Elisabeth Moser. Ona je svirala na klaviru i harmonici i izvela razna djela starijih i modernijih autora. 12. XII. u velikoj dvorani Doma kulture ugodnu večer su priredili subotički umjetnici. Balaž Piri, Dr. Bordás, Komjathy i Molcer svirali su djela Brahmsa, Schumanna, Liszta i Molcera. Ljubljanski muzički umjetnici Alenka i Igor Dekleva i Jože Stabej predstavili su se djelima Mozarta, Debussyja, Poulenca, Beethovena, Ipvavca i Musorgskog. Svirali su klavirske duete, a Stabej je pjevao solo-pjesme.

19. XII. subotička nam se filharmonija predstavila s novim dirigentom. Umjesto dotadašnjeg Milana Asića dirigentsku palicu je preuzela Elvira Huszar. Pod njezinim vodstvom i s pijanisticom Elenorom Mali (Novi Sad) filharmonija je izvela *Koncert za klavir i orkestar op. 73. br. 5*. Ludwiga van Beethovena i *simfoniju br. 39* Wolfganga Amadeusa Mozarta.

U istom mjesecu Novosađska opera izvela je operu *Gianni Schicchi* od G. Puccinija. Operom je ravnao Imre Toplak, a glavnu ulogu je tumačio i režirao predstavu Oktav Enigaresku iz Bukurešta.

Na treću nedjelju Došašća u čast Godine djeteta u katedrali-bazilici je priređen svečani koncert. Koncert su izveli Andrija Galun, docent Muzičke akademije iz Beograda, na orguljama i sjemenišni zbor Paulinuma pod ravnanjem Josipa Mioča. Na orguljama su predstavljena djela J. S. Bacha, C. Francka, H. Allena, i H. Andriessena. Zbor je pjevao koralnu melodiju *Creator alme*, Bachov i Neanderov *Nek ti sud* i E. Gebhardijev *Gloria*.

U siječnju subotički komorni orkestar pod vodstvom Tibora Pekar i s flautisticom Laurom Lévai (Novi Sad) izveli su djela Bacha, Mozarta, Vivaldija i Stamitza. U veljači subotička filharmonija nastupa s Dr. Lajošem Bordás (Subotica) u izvedbi *Klavirskog*

koncerta u a-molu op. 54. R. Schumanna, zatim s Beethovenovom *Simfonijom br. 7 u A-duru*. Dirigent je bila Huszár Elvira.

U povodu dana žena subotički umjetnici i profesori muzičke škole priredili su svečani koncert u dvorani muzičke škole. Tu smo čuli djela Bacha, Stromengera, Paganinija, Villa, Chopina, Griega, Vivaldija, Lobosa i Brouwera. Koncem ožujka beogradski pijanist Dušan Trbojević priredio je koncert klavirske muzike pod nazivom »Klavirska muzika iza II. svjetskog rata«. 9. IV. je gostovala Marta Sabo iz Brusela. Subotički komorni orkestar pod vodstvom Tibora Pekar nastupio je s harfisticom i izveo djela Faurèa, Händela, Logara i E. Griega.

U koncertnoj sezoni 79/80. gotovao je Münchenski komorni orkestar. U dvorani stare gradske kuće ovaj eminentni sastav svirao je *Sonatu Don Juan W. Glucka, Koncert za tri violine J. S. Bacha, Adagio i fugu u c-molu od F. X. Richtera i Haydnov Divertimento u D-duru*. 28. travnja sopranistica Lenislava Vojnić-Purčar iz Beograda i pijanist Matija Molcer iz Subotice priredili su Chopinovu večer. Izvodili su isključivo pjesme i mazurke Frederika Chopina. Koncem istog mjeseca subotička filharmonija nastupila je s violinistom iz Segedina (Mađarska) Szecsödi Ferencem. Program im je bio J. Haydn, *Simfonia u E-duru br. 103.* i N. Paganini, *Koncert za violinu i orkestar u D-duru*. Dirigirala je Elvira Huszár.

Iz susjednoga grada Segedina (Mađarska) gostovala je opera prikazavši operu *Bajadèr* od Imrea Kàlmàna. U svibnju su subotički umjetnici priredili koncert francuske muzike. Na program su uzeli francuske romantičare i svirali su *Sonatu C. Francka, Solo de Concert Ch. Renèe, Sonatu op. 168 C. Saint-Saensa i Solo primo E. Bourdaea*. 28. svibnja subotička je filharmonija priredila koncert s apsolutivima umjetničke škole. Izveli su Bachov *Koncert za violinu i orkestar u E-duru*, Beethovenov *koncert za klavir i orkestar u B-duru*, Weberov *Adante e rondo Ungarese* i jedan stavak *Koncerta za klavir i orkestar u g-molu Mendelssohna*.

Početkom lipnja gostovalo je Narodno kazalište iz Segedina. Izveli su operu Gaetana Donizettija *Ana Bolena*. Operom je ravnao Lászlò Molnàr. 2. VI. solokoncert su priredile dvije subotičke solistice, Ildikò Komjáthi (sopran) i Elvira Huszár (alt), uz pratnju glasovira Marije Hènyel. One su pjevale arije i pjesme Schumanna, Glucka, Verdija, Hatzea, Kodályja, Schuberta, Bartòka i Bizèta.

Trio-koncert su priredili u dvorani Doma kulture Laslo Horvat na violi, Mirjana Horvat na violini (Novi Sad) i Marija Basch na klaviru (Subotica). Koncert se sastojao od *Nedovršene sonate M. Glinke, Sonate za violu i klavir op. 120. J. Brahmsa, Sonate op. 4. J. Slavenskog i II. sonate S. Prokofjeva*. Zadnji koncert subotičke sezone 79/80. priređen je u atriju Stare gradske kuće. Nastupio je komorni zbor Pro musica iz Subotice pod vodstvom Gabrijele Ègetò. Zbor je pjevao djela Lukačića, Certona, Gallusa, Palestrine, Lottija, Morleyja, Monteverdija, Kodályja, Debussyja, Mokranjca i Tajčevića.

Prema prikazu možemo vidjeti da je sezona bila dosta bogata i raznovrsna i s obzirom na autore, i s obzirom na izvođače. No, ne smijemo biti zadovoljni, jer ako pogledamo glazbeni život nekih susjednih gradova, onda ćemo vidjeti da smo u mnogim stvarima siromašniji.

J. MIOC

DVADESETOGODIŠNJI JUBILEJ I RETROSPEKTIVA SOMBORSKIH MUZIČKIH VEČERI

U listopadu 1980., u okviru koncertne sezone, održane su XX. SMV. Retrospektivno gledajući ne možemo a da se ne sjetimo skromnih početaka ove glazbene manifestacije, koji su uz ozbiljne napore i nastojanja muzičkih entuzijasta naše sredine prerasli u jednu tradiciju. Već sama činjenica da se ovaj festival zasniva na entuzijazmu, čini ovaj svjetionik glazbene kulture izuzetnim. Sumirajući rezultate, možemo

konstatirati da ovaj festival posjeduje određeni ugled i mjesto među festivalima ovakve vrste u nas.

U ciklusu koncerata na ovogodišnjim XX. SMV. nastupili su: Vojvodanska filharmonija iz Novog Sada s dirigentom Matijom Pajorom i violinistom Tiborom Laslom, Komorni orkestar Moskovske filharmonije kojim je dirigirao Igor Bezrodni, violinist Yang Bing-hun i pijanist Sai Shu-Cheng (NR Kina), pijanisti: Adam Fellegi (Budimpešta), Igor Lazko (Moskva), Dušan Trbojević (Beograd), Nada Kolundžija (Beograd), klarinetist Nikola Srdić (Novi Sad), Miroslav Čangalović — bas (Beograd) te solisti, zbor i orkestar opere iz Novog Sada s dirigentom Imrom Toplakom.

Sumirajući dojmove s ovih koncerata ne možemo a da ne izdvojimo sljedeće: nastup pijaniste Adama Fellegija (Budimpešta) s repertoarom koji se rijetko čuje (Beethoven, Weber, Ravel, Kodaly, Krombolc, Gershwin), izuzetnu večer komornih simfonija (Bokerini, Sostakovič, Mozart) u izvedbi Komornog orkestra Moskovske filharmonije i večer Miroslava Čangalovića i pijaniste Dušana Trbojevića (Beograd) s recitalom pjesama M. Musorgskog.

Anketirali smo slušaoce na ovim i pređašnjim koncertima SMV; ovom prilikom želimo iznijeti njihove prijedloge i sugestije, koje će dobro doći za dalji uspješan nastavak SMV.

— I pored toga što Sombor ima koncertnu sezonu, od lipnja do listopada se skoro ništa ne događa na planu koncerata ozbiljne glazbe. Rješavanje ovog pitanja, svakako bi povuklo i sljedeće — traganje za novim ambijentima koji su akustički prikladni za koncertne izvedbe, a kojih u Somboru ima (dvorišta Županije i Gradske kuće, prostori u muzeju i Galeriji Konjović).

— Tješnja suradnja na glazbeno-literarnom planu u kombinaciji s likovnim manifestacijama dobro bi došla, a izravni prijenosi koncerata koje bi prenosio Radio-Sombor dali bi daleko širi publicitet (da i ne spominjemo ozbiljniju suradnju s TV Novi Sad).

— U Somboru postoje orgulje treće po veličini na Balkanu. Zašto SMV ne bi uvrstile orguljski koncert u svoj budući program (Dubrovačke Ljetne igre imaju orguljske koncerte tradicionalno zacrtane)?

Kada je riječ o repertoarskoj politici (u širem smislu) te o programskoj (u užem smislu) treba povesti računa o tome kako su uravnoteženi. Uzastopni nastupi muzičara istog profila (kakav je bio slučaj ovogodišnjih SMV) stvaraju monotoniju, a učestale izmjene koncertnih programa neobaviještenost i neprofesionalnost.

Sigurno smo da bi ovi prijedlozi u svojem ostvarenju donijeli pozitivne promjene, osvježenje i izlazak iz zastarjele prakse, a u cilju uklapanja u suvremene tokove našega glazbenog života. Nadamo se da će Savjet SMV uz pomoć odgovornih institucija uvrstiti ove prijedloge prilikom rješavanja organizacijskih zadataka u bliskoj budućnosti. I u ovoj zgodi sjetimo se riječi maestra Dušana Trbojevića napisanih u uvodniku »Kataloga« iz 1970. povodom održavanja X. SMV.: »Želimo da publika, organizatori i umetnici čine jedinstvenu celinu u kojoj svaki od njih, na ovaj način doprinosi zajedničkom cilju: što potpunijem ostvarenju muzičkog dela i što potpunijem njegovom doživljaju.«

Ovako izloženim mislima maestra Trbojevića nemamo ništa dodati niti oduzeti, jer one ostaju i kao obaveza i kao putokaz u budućnosti.

Miloš LALOŠEVIĆ

OBAVIJEST GLAZBENE SEKCIJE ZBORA LIJEČNIKA HRVATSKE

Prim. dr Darko Breitenfeld, član upravnog odbora i prof. dr Josip Zergollern, predsjedavajući Glazbene sekcije Zbora liječnika Hrvatske, uputili su javnosti obavijest o problematici: Medicina i glazba — bolesti glazbenika. Najprije se konstatira da su liječnici oduvijek bili skloni glazbi i bavljenju glazbom. U svijetu su pojedini liječnici obrađivali u svojim radovima